

KARMAR UM LÍV

ARKITEKTURPOLITIKKUR
í Føroyum

ARKITEKTURUR ER FYRI OKKUM ØLL

Arkitekturur er umhvørvi úti og inni.
Arkitektururin skapar karmarnar um
okkara lív og ávirkar okkum við sínum
virðum og hugsjónum.

Arkitekturur er ikki ein sjálvstøðugur leikari.
Arkitekturur er ein ítøkiliggerð av hugsjónum
og raðfestingum, sum mynda samfelagið.

ARKITEKTURPOLITIKKUR ER EIN
HUGBURÐUR – EIN VIÐURKENNING AV,
AT ARKITEKTURUR EIGUR SÍN
SAMFELAGSLIGA LUT, OG AT HANN
ER VIÐKOMANDI OG NEYÐUGUR.

Útgevari: Landsverk, í samstarvi við Arkitektafelag Føroya, 2021
Myndir: Sendistovan, Ole Jensen, Nina A. Arge
Rættlestur, uppseting og prent: Sendistovan
Permumynd: Hanni Bjartalíð
Samband: Viðkomandi viðmerkingar til
Arkitekturpolitikkinn kunnu verða sendar
til Landsverk á lv@lv.fo, viðmerktar
"Arkitekturpolitikkur"

INNIHALDSYVIRLIT

- 1 ARKITEKTONISK DYGD
- 2 PLANLEGGING
- 3 BURÐARDYGD
- 4 NÝMENNING

HUG- SJÓN

FØROYAR SKULU VERA EITT STAÐ, HAR FÓLK YNSKJA
AT LIVA OG VIRKA. HAR TEY TRÍVAST OG MENNAST.

EIN OG HVØR SKAPAN OG UMSKAPAN AV OKKARA
UMHVØRVI SKAL VERA MERKT AV UMHUGSNI OG DYGD.

TILVITAN UM ARKITEKTONISKA DYGD MENNIR UMHVØRVIÐ
OG STYRKIR OKKARA SAMLEIKA.

ARKITEKTURPOLITIKKURIN ER IKKI STATISKUR;
HANN ER EITT LIVANDI AMBOÐ OG VERÐUR
EFTIRMETTUR VIÐ JØVNUM
MILLUMBILUM.

ENDURSKOÐAÐ ÚTGÁVA VERÐUR
TØK ANNAÐHVØRT ÁR.

1

ARKITEKTONISK DYGD

Arkitektonisk dygd sæst í vælverkandi, vøkrum og haldgóðum verkum, sum veita stimbrandi og heilsugóðar karmar um virknað og lív.

Eyðkennið fyri arkitektoniska dygd er, tá skapta umhvørvið røkkur fólkinum sum eitt tilvitað úrslit av, hvussu givna tilfeingið og givnu treytirnar verða handfarin.

1

ARKITEKTONISK DYGD

ÁTAKSØKINI NIÐANFYRI ERU SETT Á SKRÁ FYRI
AT MENNA FATANINA AV ARKITEKTURI OG
ARKITEKTONISKARI DYGD.

HVATSKAL MENNAST?

ALMENN BYGGING

Almenn bygging, planlegging og landslagsviðgerð skal vera ein dygdargóð fyrimynd.

KOMMUNALUR ARKITEKTURPOLITIKKUR

Kommunur/bygdarráð skulu kenna hugtakið arkitekturpolitikk.

UNDIRVÍSING

Børn og ung eru tey, sum í framtíðini fara at taka avgerðir og skapa okkara samfelag. Undirvísing um arkitektur lærir børn og ung at skilja týdningin av skapta umhvørvi-num.

GRANSKING

Gransking lýsir tilgongdina aftan fyri tað skapta umhvørvið, sum vit liva í. Øll planlegging eigur at taka støði í gransking.

HVUSSU SKAL TAÐ MENNAST?

Ráðini, Landsverk og aðrir almennir aktørar binda seg til at kravfesta arkitektoniska dygd innan almenna bygging, planlegging og landslagsviðgerð

Avvarðandi aðalráð skal kunna kommunur og kommunufelagið um týdningin av arkitekturi og eggja til at seta arkitekturpolitikk á dagskrá.

Landsverk, Mentamálaráðið og kommunur skulu skipa fyri, at arkitekturur verður evni í skúlum – bæði fólkaskúlum, miðnáms-skúlum og kvøldskúlum.

Landsverk og kommunur eiga í størri mun at samstarva við lærðar stovnar, t.d. við at hava Phd-lesandi knýtt at stovnunum. Aðalráð og kommunur eiga at stuðla royndarverkætlanum.

ARKITEKTONISK DYGD

HVAT SKAL MENNAST?

VITANARDEILING

Lætt skal vera hjá øllum at kunna seg um byggisøgu okkara og fortreytir fyri samfelagsmenning.

MÍÐLING OG KJAK

Vit skulu kunna um arkitektur, planlegging og landslagsviðgerð. Bæði um einstakar verkætlanir og í víðari merking.

Vit skulu menna eina kjakmentan, ið er á fakligum høgum støði, men samstundis rakar breitt.

ARKITEKTURDAGAR

Ein dag um árið eigur arkitektururin at vera miðdepil í almenna rúminum.

FRAMSÝNINGAR, KAPPINGAR OG FYRILESTRAR

Vit skulu varpa ljós á hugtakið arkitekturur.

HVUSSU SKAL TAÐ MENNAST?

Landsverk og aðalráð skulu innsavna alt skrásett tilfar um føroyska bygging og gera tað atkomuligt fyri øll.

Vit skulu arbeiða fyri, at miðlarnir varpa meira ljós á týðningin av góðum arkitekturi.

Arkitektafelagið skal virka fyri, at limirnir luttaka í almenna kjakinum um arkitektur.

Arkitektafelagið, kommunur og Landsverk eiga at heiðra verkætlanir og átøk, ið rúma arkitektoniskari dygd.

UIA (The International Union of Architects), skipar fyri kunnandi átøkum um arkitektur, millum annað árliga arkitekturardagin. Landsverk og stóru kommunurnar skulu vera aktivir luttakarar á Arkitekturdegnum í samráði við Arkitektafelagið.

Landsverk skal skipa fyri fakligum fyrilestrum og framsýningum um arkitektur. Landsverk, kommunur og Arkitektafelagið skulu leggja størri dent á arkitektakappingar innan almenna bygging.

2

PLANLEGGING

Menning av samfelagnum er ein støðug tilgongd, ið eisini sæst aftur í bygningum og verkløgum, og sum á ymsan hátt ávirkar tilveru borgarans.

Holl vitan er ein fortreyt fyri væleydnaðari planlegging og bygging. Borgarin er brúkari av okkara bygningum og umhvørvi, og er borgaranna vitan tí virðismikið tilfeingi at gagnnýta í sambandi við planlegging og skapan av umhvørvi okkara.

2

PLANLEGGING

ÁTAKSØKINI NIÐANFYRI ERU SETT Á SKRÁ FYRI
AT MENNA EIN HUGBURÐ OG EINA NÝGGJA TILGONGD
INNAN SAMFELAGSPLANLEGGING

HVATSKAL MENNAST?

LANDSPLANLEGGING

Yvirskipað planlegging er eitt amboð til at raðfesta og gagnnýta náttúrugivna, búskaparlíga og menniskjalíga tilfeingið á besta og mest skynsama hátt.

HVUSSU SKAL TAÐ MENNAST?

Landið eigur at fara undir eina landsplanlegging, ið inniber yvirskipaðar ætlanir fyri staðseting og lendisnýtslu til búseting, vinnu, stovnar, fríðarøki, landbúnað, vegir og havnir, frítíðarøki v.m. Hetta við stóði í topografi, veðri, landslagi og havinum kring okkum- og í skynsamari nýtslu av tilfeinginum.

Landsverk og Umhvørvisstovan skulu (saman við almennum stovnum, kommunum og kommunalum stovnum, sum varða av bygging, infrakervi, orkuveiting, náttúru- og umhvørvismálum) fara undir allýsing og greining av atlitum, ið eru viðkomandi fyri lendisnýtslu og nýtslu av havøkinum kring oyggjarnar.

Síðani eiga vit at gera eitt regluverk, sum tryggjar, at henda landsplanlegging verður samskipað við býarplanlegging og lokalplanlegging eftir einum felags leisti.

PLANLEGGING

HVAT SKAL MENNAST?

BORGARALUTTØKA

Borgarin skal vera partur av planleggingar- og verkætlanartilgongdini. Hetta fyri at tryggja, at viðkomandi atlit at borgararunum kunnu viðgerast og raðfestast í mun til atlit at øðrum pørtum.

HVUSSU SKAL TAÐ MENNAST?

Landsverk, Umhvørvisstovan og kommunur orða eina mannagongd millum áhugapartar innan bygging, planlegging og lendisviðgerð og millum borgarar fyri at tryggja, at borgarin altíð er við í planleggingini og verkætlanini.

BYGNINGSARVUR

Bygningar, verk og arkitektonisk umhvørvi eru týðningarmiklir mentanar- og søgubearar. Umráðandi er at tryggja hesi virði fyri framtíðina.

Landsverk og kommunur skulu fara undir at skráseta varðveitingarverd verk og umhvørvi (SAVE-metingar: Survey of Architectural Value for the Environment). Vit mugu tryggja, at varðveitingaratlit verða samskipað við planleggingina av býarmenning og infrakervi.

MYNDUGLEIKAMÁLSVIÐGERÐ

Myndugleikaviðgerð av byggi- og planleggingarmálum skal altíð taka støði í arkitekturpolitikkinum.

Arkitekturpolitikkurin skal rótfestast í ráð og kommunur og gerast ein sjálvsagdur partur av málsviðgerðini.

3

BURÐARDYGD

Givna tilfeingi okkara er avmarkað, og arkitektafaklig íkast innan bygging, planlegging og lendisviðgerð skulu tí vísa á loysnir við byggilistarligum og funktionellum dygdum, sum samstundis taka støði í skynsamari og haldgóðari nýtslu av tilfeingi.

Hesi atlit eru galdandi bæði fyri byggingina sjálva og í mun til rakstur og viðlíkahald.

Arkitekturpolitikkurin skal tilvitað uppraðfesta skynsama nýtslu av tilfeingi og orkugóðum loysnum, og verkætlanir skulu verða settar við støði í byggilistarligum, heildarbúskaparligum og burðardyggum atlitum, herundir umhvørvisligum árinum.

3

BURÐARDYGD

ÁTAKSØKI SKULU HAVA TIL ENDAMÁLS, AT
ATLIT AT BURÐARDYGD VERÐA EIN SJÁLVSAGDUR
PARTUR AV ARKITEKTURINUM.

HVAT SKAL MENNAST?

BURÐARDYGG PLANLEGGING

Vit skulu altíð taka støðu til umhvørvis- og heilsuárin, tá ið vit gera eina verkætlan. Vit skulu taka atlit til lívfrøðiliga margfeldið og dýrabara landslagið.

HEILDARBÚSKAPUR

Ráðini og kommunurnar skulu saman við Landsverki binda seg til at taka heildarbúskaparlig atlit sum týðandi og stýrandi tátt í almennari bygging framyvir.

ALMENN BYGGING

Burðardyg atlit skulu gerast sjálvsagdur partur av almennum verkætlanum.

HVUSSU SKAL TAÐ MENNAST?

Landsverk, kommunur og ráð skulu leggja dent á størst møguligu virðisøking og skynsamasta nýtslu av tilfeingi okkara í einhvørjari verkætlan. Serfrøði skal takast við upp á ráð, áðrenn ein verkætlan verður sett í gongd.

Ein umhvørvislig heildarmeting skal vera sjálvsagdur partur av einhvørjari verkætlan.

Landsverk og ráðini skulu seta upp leiðreglur fyri burðardygga bygging. Almennar verkætlanir skulu vera fyrimyndir innan burðardygga bygging og planlegging.

BURÐARDYGD

HVAT SKAL MENNAST?

ORKUMENNING

Landsverk og kommunalir byggiharrar skulu kunna seg um og savna inn vitan um byggitækni, burðardyggja bygging og onnur viðurskifti, ið hava týdning fyri orkutørv, tilfeingisnýtslu og umhvørvi.

HVUSSU SKAL TAÐ MENNAST?

Landsverk og kommunalir byggimyndugleikar skulu gera leiðreglur fyri orkuflokkning av bygningum og ein leist fyri íverksetan. Tilfarið skal vera lætt atkomuligt á talgildum miðlum, so tað er tøkt hjá øllum at brúka.

BYGNINGSSKRÁSETING

Vitan og tilvitan um verandi bygging skal mennast.

Umhvørvisstovan, Landsverk og kommunur skulu skráseta dátur fyri allar bygningar í eina yvirskipaða skrá – í mun til burðardygd, siðsøgulig virði og arkitektonisk virði og virkisfóri.

4

NÝMENNING

Samfelagið er í stöðugari broyting, sum ber í sær nýggjar møguleikar og avbjóðingar. Bygging skal geva rúm fyri møguleikum fyri at lúka krøvum, sum samfelagsmenningin og broyttar fyrirteytir bera í sær.

Planlegging er ein drúgv tilgongd, og neyðugt er tí at hugsa langt fram í tíðina, um verkætlanirnar enn skulu vera tíðarhóskandi við avhending.

4

NÝMENNING

NIÐANFYRISTANDANDI ÁTAKSØKI ERU SETT Á SKRÁ VIÐ TÍ Í HUGA, AT NÝMENNING OG FRAMSKYGNI GERAST PARTUR AV FRAMTÍÐAR ARKITEKTURI.

HVAT SKAL MENNAST?

NÝHUGSAN

Neyðugt er, at vit áhaldandi menna okkara hugsan um bygging, planlegging og lendisviðgerð.

ALTJÓÐA SAMSTARV

Í Føroyum hava vit avmarkaðar royndir og førleikar. Í skynsaman mun eiga vit at nema okkum vitan úr londum rundan um okkum.

FRAMTÍÐARGRANSKING

Tess meira, vit vita um framtíðar samfelagið, tess lættari er at fyrireika karmarnar um tað á skynsamasta hátt.

KAPPINGAR OG NÝMENNA ARKITEKTURIN Í SAMFELAGNUM

Kappingarmenna og nýmenna arkitekturin í samfelagnum.

HVUSSU SKAL TAÐ MENNAST?

Landsverk, kommunur, Bústaðir, Byggharrasamtakið og Arkitektafelagið skulu stimbra og fremja royndarverkætlanir, sum eru nýmennandi innan bústaðarmynstur, lendisnýtslu, tilfarsnýtslu, byggitækni, orkunýtslu, orkuveiting v.m.

Vit skulu í størri mun raðfesta at luttaka í altjóða netverkum og samstørvum. Eftirfylgjandi er neyðugt at deila vitanina, so hon er øllum samfelagnum at gagni.

Landsverk og aðalráð skulu raðfesta tvørfakligt arbeiði innan framtíðargransking.

Landsverk, kommunur og Arkitektafelagið átaka sær at skipa fyri, at størri dentur verður lagdur á arkitektakappingar innan almenna bygging.

ARKITEKTURUR ER EITT ALMENT EVNI,
IÐ VIÐKEMUR ÖKKUM ÖLLUM.

GÓÐUR ARKITEKTURUR SAVNAR MENNISKJU
OG STYRKIR FELAGSSKAPIN.

GÓÐUR ARKITEKTURUR SKAL VERA EIN GÁVUMILD
VINARGERÐ TIL STAÐIÐ, UMHVÖRVIÐ OG SAMFELAGIÐ.

LENE TRANBJERG

